

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

21.06.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ България събира и харчи най-малко пари от страните в ЕС

http://www.klassa.bg/news/Read/article/207249_%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F+%D1%81%D1%8A%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0+%D0%B8+%D1%85%D0%B0%D1%80%D1%87%D0%B8++%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%BE+%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B8+%D0%BE%D1%82+%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B2+%D0%95%D0%A1

Поредно проучване на Евростат показва, че България отново е с най-ниска стойност на приходите, събирани от правителството на глава от населението, в размер на 1708 евро. По разходи, които извършва държавата на човек, също сме на дъното сред европейските партньори – едва 1816 евро. Това е почти седем пъти по-малко от средното в Европа – 12 327 евро, и седемнадесет пъти под отличника Люксембург с 34 718 евро правителствени разходи на глава от населението.

Прави впечатление, че разходите като процент от БВП при нас са 35,2%, но преди България се нарежда една от държавите с най-висок стандарт в Европа – Швейцария с 34,2%. Най-високи през 2011 г. са били държавните харчове в Дания – там повече от половината БВП отива за тях (57,9%), Франция (55,9%) и Финландия (54,0%).

В абсолютна стойност общите разходи намаляват както в ЕС, така и в страните от еврозоната спрямо 2010 г., което е свидетелство за наложената по-стриктна финансова дисциплина. За миналата година държавите са похарчили общо 6,650 трлн. евро, което е 49,4% от произведеното. Като дял от БВП правителствените разходи са се увеличили рязко през 2007-2009 г. – от 45,6% на 51,1%, след което плавно започват да намаляват.

По отношение на приходите държавите в ЕС средно са събирали по 11 200 евро при 1708 евро у нас. Лидери са Норвегия с 40 906 евро, следвана от Люксембург с 34 230 евро, Дания (24 113) и Швеция (21 074). Именно тези страни с изключение на Люксембург са лидери и по дял на приходите като процент от БВП. В тях той е над 50%. За града държава високите постъпления на глава от населението се дължат по-скоро на доброто ниво на произведена продукция, а не толкова на размера на държавния сектор. По този показател България е с най-ниска стойност – едва 35% от БВП са приходите в държавата.

В абсолютна стойност общите постъпления в хазната на Европа през миналата година са били 5,637 млрд. евро. Сумите са превишили тези от 2007 година след силния им спад от 2008 година насам вследствие на дълговата криза. Данъците и социалните осигуровки са допринесли за около 90% от правителствените приходи през изминалата година, сочи още статистиката.

Освен това през 2011 г. жителите на Люксембург са били най-богатите европейци. Техният брутен вътрешен продукт, измерен през покупателната способност на глава от населението, е бил 274% при едва 45 на сто у нас. Така ножицата между най-бедната и най-заможната държава е шест пъти. В Холандия нивото е 30% над средното, а в Дания, Швеция, Ирландия и Австрия – между 25 и 30%. Италия и Испания са най-близко до средните стойности за Европа, Кипър изостава с 10%, а Словения, Малта, Гърция, Чехия и Португалия – с между 15 и 25%. Заедно с брутният вътрешен продукт на глава от населението Евростат отчита и т. нар. показател реално индивидуално потребление, където отново лидер е Люксембург. Там индивидуалното потребление е с 50% над средното за ЕС, а България е с 56% под чертата.

Вестник Капитал daily

✓ Заплатите на администрацията - по нови правила

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2012/06/20/1850697_zaplatite_na_administraciata_-_po_novi_pravila/

Изцяло нова система на заплащане ще бъде въведена в държавната администрация до месец. При нея дори и служителите на най-ниското ниво в йерархията ще може да получават четирицифрен месечен доход. На заседание в сряда Министерският съвет утвърди новата Наредба за заплащането на държавния служител. По нея ще се определят възнаграденията на повече от 60 хил. души, заети в държавната администрация, комисиите които се отчитат пред парламента и общините. Системата трябва да мотивира чиновниците да вършат добре работата си, а качеството на обслужване на частния сектор да се повиши.

Наредбата съдържа правила и указания за начина, по който се формират заплатите в държавния сектор. Тя е допълнение към приетия в началото на годината Закон за държавния служител. А целта му е да направи доходите на администрацията по-прозрачни. Депутатите форсираха предложенията на финансовия министър Симеон Дянков, който отговаря за административната реформа, едва след като избухна скандалът с бонусите.

Една от основните промени сега е, че заплатата на държавните служители ще може да расте дори и без да се променя тяхната длъжност, т.е. ще може да има и хоризонтално израстване. Така дори и даден служител да е на най-ниското стъпало в йерархията, той ще може да получава и над хиляда лева заплата.

Тя ще зависи от оценката на работата, която служителят върши, и ще е фиксирана като твърдо възнаграждение. Досега в много ведомства практиката беше чиновниците да получават малки основни заплати, като те се надграждаха с големи бонуси, които в някои случаи дори не зависеха от личните постижения.

Как е сега

В момента възнаграждението на чиновниците не зависи само от длъжността, която заемат. Средното основно възнаграждение в администрацията през миналата година е било 710 лв. (което е много малко над официалната средна работна заплата за страната), като в половината ведомства служителите са получили и допълнително материално стимулиране (ДМС или бонуси).

Допълнителните пари се определят по различен начин в отделните ведомства, често без да има приети ясни правила за тях. Другият проблем е, че т.нар. ДМС-та се раздават предимно в администрации, които събират глоби, такси или пък имат някаква стопанска дейност.

Това обаче изкривява стимула на държавните служители да осъществяват обективен контрол. На места пък бонусите идват от спестени пари от незаети щатни бройки, което пък води до стремеж до раздуване на администрацията и т.н. Каква ще е промяната

Занапред сумата на всички възнаграждения и разходите за осигуровки, начислявани върху тях, ще съставлява най-малко 70% от фонд работна заплата във всяко ведомство. Така като бонуси ще може да се дават само 30% от парите за заплати в дадено ведомство.

Индивидуалният бонус на даден служител обаче ще може да достига до 80% от основната му годишна заплата. Размерът на допълнителното възнаграждение на всеки ще се определя на всеки три месеца и ще е на база изготвена оценка.

Правилата за акредитация на държавните служители също се променят.

Въвежда се и нов Класификатор на длъжностите в администрацията, като ведомствата имат срок от един месец да обвържат заплащането на всеки от работещите с новите правила. Класификаторът ще има 28 нива с длъжности, като на всяко ниво ще има 6-степенна скала.

Така например на най-ниско ниво в йерархията е поставена позицията "изпълнител". Най-ниската заплата за първа степен на тази позиция е 290 лв., а най-високата - 500 лв. Ако същият служител стигне шеста степен, максимумът на заплатата му ще бъде 1100 лева. Повишението от една позиция в друга ще може да става и преди да са изминати шестте степени. Въведени са и точни критерии на коя степен от всяко ниво ще може да се назначава нов служител в зависимост от стажа, който е натрупал преди това.

Най-високата заплата, която ще може да се получава в държавната администрация, ще е 4000 лв. за длъжността главен секретар на Министерския съвет. Възнаграждението е близо до това, което в момента получават премиерът, президентът и други висши държавни служители.

Идеята на управляващите обаче е да се приеме специален закон за тези длъжности. По думите на финансовия министър [Симеон Дянков](#), цитиран от "Стандарт", законът ще позволи заместник-министрите и други висши чиновници да получават достатъчно голяма заплата, че да приемат работа в държавната администрация, без да загубят доходи при напускане на добре платени позиции в частни компании.

Не е съвсем ясно обаче дали с новата система на заплащане ще бъде отменена практиката чиновниците, работещи по еврофондовете, да получават по две заплати месечно като стимул да не напуснат държавния сектор.

Колко ще струва

Финансовият министър [Симеон Дянков](#) обясни, че ако новата система за заплащане наложи повече средства за заплати в някое ведомство, те ще могат да се отпуснат за сметка на икономии в други области. За това административната реформа няма да увеличи разходите, нито да наложи актуализация на бюджета за тази година.

✓ Банкови надзорници в действие

http://www.capital.bg/biznes/2012/06/20/1850604_bankovi_nadzornici_v_deistvie/

Чешката централна банка ще затегне редица правила с цел ограничаването на експозициите на добре капитализираните местни финансови институции към техните най-вече западноевропейски банки - собственици, за да се гарантира стабилността на сектора, съобщи Reuters.

Това не е първата и единствена стъпка от страна на банкови надзорни органи в тази посока. Именно заради подобни опасения и действия на фона на активизиране на дълговата криза в Европа се стигна и до размяна на реплики между банковите регулатори в Германия и Италия, писа преди дни Wall Street Journal (WSJ). Към тях изданието прибавя и регулаторите на Австрия, Холандия, Испания и Великобритания.

Чешки опит

За разлика от повечето западноевропейски финансови институции основните чешки банки имат почти два пъти по-високи капиталови буфери спрямо изискваните от регулаторните органи на Европейския съюз (ЕС) и голяма депозитна база, надвишаваща размера на заемите й.

Чехия е рядко изключение и в друго отношение, тъй като нейните банки са нетните външни кредитори, докато в повечето източноевропейски страни местни банки са крайно зависими от финансиране от страна на техните банки майки. Всичко това явно събужда опасения, че чуждестранните собственици може да се изкушат да теглят пари от техните чешки подразделения, за да подобрят собствената си капиталова позиция, независимо дали чрез изплащане на дивиденди или някакъв други начини.

Новите правила също така ще изискват от чуждестранните собственици да докладват по-подробно за различните прехвърляния на активи от и към техните чешки единици. "Ние разполагаме с банков сектор, който е в известна степен

уникален в рамките на Европа заради неговата способност да издържи на всякакви проблеми и ние бихме искали това да продължи. Затова именно и предприемаме тези мерки", каза управителят на централната банка Мирослав Сингер. Най-големите чешки банки са звена на австрийската Erste Group, белгийската KBC, френската Societe Generale и италианската UniCredit.

Капиталовата адекватност на банките е 15.2% към края на март, което е почти два пъти повече от 8% изисквани от регулаторите в ЕС. Миналия декември рейтинговата агенция Moody's ревизира прогнозата си за чешкия банков сектор на отрицателна, позовавайки се именно на връзките на местните банки към банките майки.

Регулаторен национализъм

На фона на активизиране на дълговата криза в Европа се стигна и до размяна на реплики между банковите надзорни органи в Германия и Италия, писа преди дни WSJ. Скандалът започва, когато германският банков регулатор разпорежда на италианската банка UniCredit да спре да взема заеми за милиарди евро от германския си субсидиар.

Желанието на регулатора в Германия е да защити банковата система от "заразяване" от по-слабите банки в Южна Европа. Действията на германския надзор са ядосали италианските централни банкери и отношенията между финансовите регулатори се изнервят, пише още изданието.

Такива спорове всъщност се разгарят из целия континент, тъй като надзорниците в отделните страни на Европейския съюз се притесняват, че относително отворената финансова система, създадена в по-щастливи дни, сега създава рискове за пренасяне на проблеми от боледуващите страни към тези в по-добро здраве.

Опарили се от продължителната криза и недоверието между участниците на пазара, финансовите регулатори в страни като Австрия, Холандия, Испания и Великобритания, в допълнение и Германия и Италия, предприемат превантивни действия, с които да изолират собствените си финансови системи от проблемите в другите страни.

"Това е част от по-голяма тенденция. Ние предприемаме стъпки за интеграция на много фронтове", е посочил Андреа Белтрати, председател на италианската банка Intesa Sanpaolo. Джон Пейн, предишен директор на банковия надзор във Великобритания, посочва, че регулаторният национализъм "е изпитание на идеята за единен пазар в Европа".

Строгите надзорници

Банковият регулатор във Великобритания се опитва в последните години да увеличи възможностите за контрол над големите европейски банки, опериращи в страната. Имаше натиск върху някои банки с клонове за инвестиционно банкиране в Лондон като френската Societe Generale, германската Deutsche Bank и швейцарската UBS да ги преобразуват в дъщерни поделения, вместо да продължат дейността си само като клонове.

Целта е банковият регулатор в Англия да може да прилага правилата по британското законодателство, коментират запознати със събитията, посочва WSJ. Повечето от усилията на британския финансов регулатор не са се увенчали с успех, тъй като са срещнали съпротива от страна на самите банки и техните национални регулатори, посочват източниците на WSJ.

Шефове на европейски банки посочват, че са се изправяли пред подобен натиск от надзорните органи в много от страните в ЕС, откакто се е разгоряла дълговата криза в началото на 2010 г.

Миналата година беше създаден новият банков регулатор на ЕС - Европейският банков орган (ЕБО), отчасти именно за да се изгладят различията и да се разрешават по-лесно регулаторни спорове. "Има дълъг път за извървяване, докато се стигне до подобряване на съгласуваността... и постигане на адекватни нива на обмен на информация и сътрудничество", посочва в своя реч на 23 май новият председател на ЕБО Андреа Енриа.

В България

Още в началото на кризата банките-майки от Западна Европа на дъщерните поделения в България също са подписали споразумения да не изтеглят капитали от субсидиарите си тук. Същевременно банките тук погасяват задълженията си към централите, като обясняват това с високата ликвидност, която имат и липсата на необходимост от тези средства. Така за три години зависимостта на българските банки от централите им е сведена до минимум, според БНБ. В края на 2008 г. нетната позиция на българските банки към майките им е била 13 млрд. лв., а към края на 2011 г. е 3.5 млрд. лв.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Николай Василев: Еднаквите заплати свалят качеството

Бонусите за чиновници създават усещане за несправедливост, казва Николай Василев

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-06-21&article=413890>

Трябва ли да бъдат вдигнати заплатите на хората в държавната администрация? Как да се разпределят бонусите? И кои министерства са най-заслужили? Коментар по тези въпроси потърсихме от бившия министър на държавната администрация в кабинета "Станишев" Николай Василев, сега управляващ партньор в инвестиционната компания "Експат Капитал".

- Г-н Василев, смятате ли, че заплащането в администрацията е адекватно?

- Моят бивш колега финансовият министър Орешарски на такъв въпрос многократно е отговорил - заплатите на всички в България са ниски. Ако попитаме и албанските, и германските граждани, достатъчно високи ли са заплатите им, отговорът винаги ще бъде "не". Заплащането в публичния ни сектор е такова, каквото можем да си позволим. Подкрепям непопулярната, но правилна политика на правителството през последните 3 г. да замрази доходите в публичния сектор. След като те бяха вдигнати през предишни периоди, днес в условията на голяма финансова несигурност в целия свят няма откъде да се плащат високи заплати. В Гърция, Латвия и други държави плащаха доста по-добре, сега са принудени да намалят заплатите. Стабилността винаги е по-добра от опасността от фалит.

- Колко време трябва да бъдат замразени заплатите?
- Когато се натрупа ръст на БВП, ако не в реално, то поне в номинално изражение, ще дойде време заплати, пенсии и други публични разходи да бъдат коригирани.
- Бюджетът позволява ли го?
- Винаги съм бил поддръжник на балансиран бюджет. След 1997 г. имахме такъв, дори големи излишъци, но до 2008 г. Това е първото правителство от Виденов насам, което ще завърши всичките си години на управление с дефицит, макар не катастрофален като на други държави. Това не е причина за гордост. В началото Дянков подкрепяше балансиран бюджет, но бързо се получи разминаване между първоначалните намерения и крайните резултати. Поддържането на вечни дефицити не е въпрос на това, колко е богата държавата и какъв е икономическият цикъл, а въпрос на манталитет. Има семейства, които независимо дали са много богати или много бедни, винаги успяват да спестяват. Има и такива, които винаги са на червено и винаги харчат повече, отколкото имат. Същото е и с държавите. Лошото е, че България беше в първата група - на разумните семейства, а сега влизаме във втората. Година след година взимаме заеми и харчим повече. Такава негативна тенденция много трудно се обръща.
- В Гърция и Латвия заплатите бяха високи, сега са ниски. Но у нас се оказва, че държавните служители уж работят за по-малко пари, но са се нагушили с колосални бонуси.
- С бонусите има два проблема. Първо, системата е непрозрачна. Има голям субективен елемент - толериране на назначените политически лица. Тук не говорим толкова за редовите служители в администрацията. И второ, има усещане за несправедливост. Ако някой работи два пъти по-качествено от друг и получава два пъти по-висока заплата, това е разбираемо. Но ако някой получава много високи доходи, не много ясно защо, това създава усещане за неправилност на механизма. Политическите ръководители винаги могат да намерят много начини да плащат повече на служителите, на които решат. Въпросът е каква е политическата цел. И в миналото имаше възможности за диференцирано заплащане. Системата за атестация не е от това правителство, а доста отдавна. През 2007 г. въведохме нови промени, които дадоха възможност на министри, кметове и други ръководители по своя преценка в рамките на утвърдения за годината бюджет да дават бонуси и да коригират заплати. Аз съм използвал в пълна степен тези възможности и съм давал доста диференцирано допълнителните материални стимули според резултатите. Имаше и министерства, в които уравновилковката беше нормалният принцип, но това е по-скоро стил на съответния ръководител.
- Кое е правилното за държавната администрация?
- Трябва задълбочена експертна и политическа дискусия. Но въпросът е все пак политически - какво желаят да направят политиците. Няма никакъв световно справедлив механизъм, който можем да изкопираме. Ако искат всички да са доволни и щастливи, се дава на калпак. Така е било преди 10 ноември. Други правителства имат за цел да подкрепят само "своите хора". И двата подхода са несправедливи. Правилното е да има прозрачна и справедлива система за по-високи възнаграждения на тези, които са по-ценни и работят повече и по-добре.
- Справедливо ли е това, че Симеон Дянков си е направил разчетите и ще вдигне възнагражденията на своите служители още от 1 юли, а другите не са готови и техните служители може да останат на сухо?
- Откакто свят светува, Министерството на финансите държи хляба, ножа и сиренето. И очевидно хората в това министерство биха могли да бъдат в привилегирована позиция.
- Някои министри се притесняват, че ако вдигнат заплатите на всички, ще им останат по-малко пари за бонуси. А пък заради скока на заплатите ще им се наложи да съкращават хора...
- Винаги съм смятал, че по-голямата администрация не работи по-добре, а обратното. По-малката и по-силно мотивирана система, не само финансово, е по-ефективна. През миналия мандат (2005-2009 г.) намалихме администрацията със 17 000 души. Да сте забелязали да ви липсва нещо, да има проблеми? Не, работата си продължава. В баскетбола отборът е от пет души. Ако сложите отбор от 50 души, по-добър мач ли ще се получи? Те дори не могат да се съберат на игрището и само ще се ритат по кокалчетата. Същото е с администрацията. Българското Министерство на икономиката например е няколко пъти по-малко от гръцкото. В коя сфера гръците работят по-добре от нас? При намаляването на щатните бройки може да се спестят средства за увеличаване на индивидуалните заплати. Оттук нататък дали ще даваме парите като заплати или бонуси, е по-скоро въпрос на политически стил. Според мен бонусите не са маловажни - с тях хората се стимулират да работят по-ефективно. Ако дадете еднакви заплати на всички и не се интересувате от тяхната работа, качеството веднага ще падне.
- Какво трябва да се случи с държавната администрация, за да се оптимизира работата ѝ?
- През последните 3 г. се случиха няколко добри неща. Администрацията не се нуждае от големи революции. Не съм чул обаче никакви официални данни дали тя е намаляла. Бяха премахнати няколко административни структури - добре, но недостатъчно. В същото време има голямо отстъпление назад в няколко сфери. Рядко се говори колко са обученията за държавните служители. През миналия мандат бяха 225 000 бр. - английски език, информационни технологии, публична администрация, специализирани курсове... Разрушен е инспекторатът за държавната администрация. Миналия мандат за 2 г. направихме над 1000 проверки. Сега колко са? Не се изпълнява Законът за държавния служител в частта му за назначаване на хора с увреждания. Не се спазва и политиката по транслитерацията. Защо тогава приехме закон?
- Ако сега сте министър и трябва да режете от администрацията, къде ще е това?
- В миналия кабинет имаше две министерства, чиито министри се кълнях, че няма никакви възможности за съкращения в тяхната система. След смяната им по средата на мандата новите извършиха най-големите съкращения, дори с над 30%. Т.е. ако някой ръководител реши, че съкращенията не са му приоритет, започва да защитава тезата, че му трябва повече бройки, независимо дали това действително е така или не. Ако правителството е реформаторско, първо съкращава щатове и после пита.

✓ **Икономическото бъдеще на Балканите зависи от еврозоната**

<http://www.monitor.bg/article?id=342944>

През последните десетина години социологическите агенции на Балканите зададоха на хората всички възможни въпроси. Когато правят изводите си, експертите изглеждат почти изненадани от това, което са открили, въпреки че хората непрекъснато им го повтарят - като цяло (с изключение на албанците и косоварите, които са по-млади и следователно по-оптимистични) повечето хора на Балканите се чувстват доста нещастни, пише в анализ британското списание "Икономист".

Хората са загрижени за работните си места, за здравеопазването, образованието на децата си и пенсиите. Тези материални тревоги обсебват вниманието им повече от етническите вражди или от желанието да си върнат територия, която вярват, че са отнели от тяхната държава. Повечето хора имат основателна причина да се чувстват депресирани заради икономиката. Балканските страни винаги са имали по-бедни икономики от западните си и северни партньори, посочи неотдавна на конференция в София Лаза Кекич от Икономист интелидънс юнит (Economist Intelligence Unit). Те са просперирали само когато другите икономики са били в добро положение и са страдали заедно с тях. Сегашната криза не е изключение. Тази седмица анализ на Икономист интелидънс юнит посочи, че балканските икономики в преход, т.е. Албания, Босна, България, Хърватия, Македония, Черна гора, Румъния и Сърбия "страдат най-вече от глобалната рецесия от 2008-2009 година. Реалният брутен вътрешен продукт (БВП) на балканските страни се е свил с 5,2 на сто през 2009 година и рецесията е продължила и през 2010 година със средно понижение на БВП от 0,4 на сто". Всички балкански икономики в крайна сметка са свързани с еврозоната и спадът в търсенето от валутния съюз им нанася сериозни щети. Черна гора, Македония, България и Албания изнасят между 10 и 12 процента от стоките си за Гърция, отбелязва Икономист интелидънс юнит. Най-уязвими от намаляването на преките чуждестранни инвестиции са Македония, Сърбия и България, а дъщерните дружества на гръцки банки в региона са важен "канал" за негативните тенденции - пазарният дял на гръцките банки в Югоизточна Европа е около 20 процента. Навсякъде в региона хората ще ви кажат колко е тежък животът, отбелязва "Икономист". Средната заплата в Черна гора е 491 евро, в Сърбия - 360 евро, а в останалите страни равнището е подобно. Цените обаче са високи и продължават да се увеличават. На фона на "намаляващи доходи, засилваща се бедност и нарастваща безработица политическите последици от тези фактори и случаите на социални размирици в региона засега са забележително ограничени", отбелязва Икономист интелидънс юнит. Как може да се обясни тази тенденция? "На първо място регионът има нещо като предимство от изостаналостта, която предпазва населението от влиянието на икономическия спад. Това включва сравнително големия земеделски сектор и важната роля на разширеното схващане за семейството.

Второ, упадъкът на традиционната левица и на синдикатите в повечето страни в региона означава, че има малко социални и политически сили, които могат да фокусират и организират мащабни демонстрации. И накрая, проучванията на общественото мнение сочат широко разпространение на апатията, която не благоприятства социално активно поведение и остава основната тенденция в региона", отбелязва изданието. Големият въпрос е дали тази тенденция е трайна. "Дали просто не наблюдаваме затишие пред буря, която ще се разрази заради изострянето на икономическата криза в европейските и балкански икономики и то в период, когато факторът, който би могъл да стабилизира Балканите - ЕС, е в разгара на собствената си криза?", пишат анализаторите на Икономист интелидънс юнит. Икономическото бъдеще на Балканите до голяма степен зависи от съдбата на еврозоната, заключава "Икономист".